

Mūsų LIETUVA

MŪSU LIETUVA
SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Jornal Lituano «NOSSA LITUANIA»

DIRETOR PROPRIETARIO RESPONSÁVEL:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

Avenida Zelina, 706 — Caixa Postal 371
SÃO PAULO

Atskiro numerio kaina Cr.\$ 2,00

NR. 114 (36)

SÃO PAULO — BRASIL, 1951 M. RUGSĖJO MĒN. SETEMBRO 1 D.

IV METAI

Prof. J. Kaminskas Aktualiaisiais Tautos Fondo Bei Kt. Klausimais

— Tamsta, gerbiama, korespondente, puoli mane savo klausimais man nepatogiausiu momentu — pradėjo pasikalbėjimą su Jūsų korespondentu prof. J. Kaminskas.

— Besiruošdamas eventualiai kelionei, stoviu čia ant vienos kojos ir galvoj pilna visokio rūpesčio. Gi Tamstos man statomi klausimai nėra iš tų, kuriuos būtų galima atsakyti iš miego pabudus. Dėl to nepyk, jei būsiu nekoncentruotas.

Aš esu Tamstai dėkingas, kad statydamas man pirmoju Tautos Fondo klausimą, tuo pačiu primeni ir mūsų visuomenei tą pirmąsias svarbos reikala. Noriu Tamstai ir pasiguosti. Mano gal kiek kreivais stebėjimais daug kas net iš naujosios emigracijos pradeda T. Fondo pikčiau traktuoti, kaip žentas uošvę, prikišdami jam, kad nepelnė tai valgo visuomenės duoną. Norinčiam yra nesunku suprasti T. Fondo reikšmę mūsų vedamai Lietuvos išlaisvinimo kovai. Ir jeigu kartais vis tik tai pakalba, tai bene tam kad «priglušytų» savy atsiliepusį pareigos balsą.

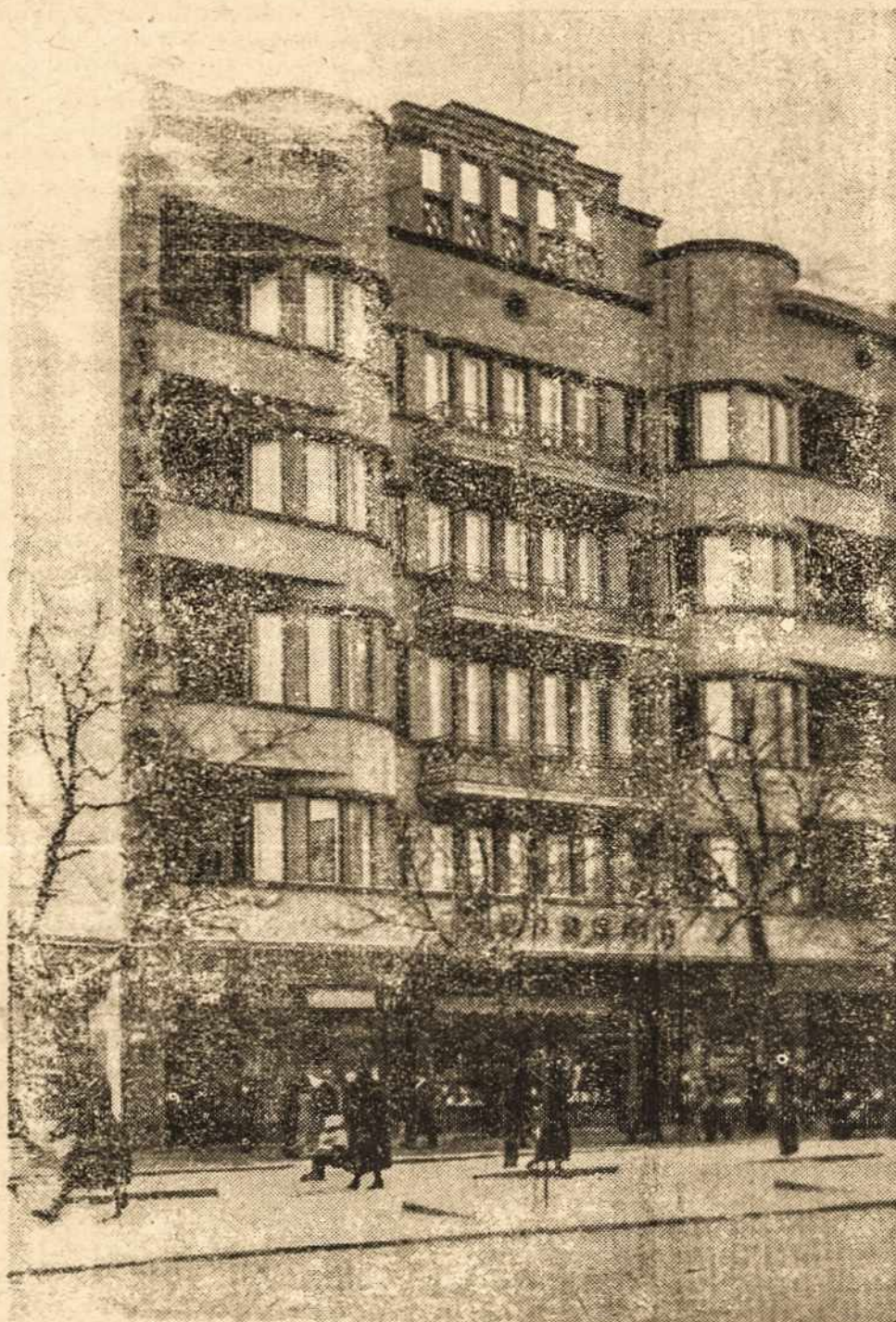
Būčiau nuobodus Tamstai kartodamas, kad jokia organizuota, pastovi ir ilgesniam laikui planuojama veikla nėra įmanoma be tinkamų lėšų. Tas pats ir Lietuvos išlaisvinimo darbe. Pasišventimas, pareigos savajam kraštui ir tau tai jausmas daug gali, bet ne viska. Mes tai žinome iš savo patvrimo. Tautos Fondas atsirado kartu su VLIKu dar Lietuvoje ir dabar — tylus bet ištikimas — lydi kaip jo nedalomoji dalis, kaip jo šešėlis. Ir drįstu manyti: nebūtų to šešėlio, vargiai būtų ir pats lydimasis. Dar viena norėčiau pristebėti. Nenamanyk Tamsta, kad esu linkęs T. Fondo vieną ar kitą formą distinktuoti nuo pačios mūsų visuomenės ir daryti jį nuo visuomenės nepriklausomą. Piešingai. Maniaa ir manaa, kad nežiūrint visos T. Fondo rodytos iniciatyvos surasti naujus lėšų šaltinius ir pilniau juos išnaudoti, esmėje T. Fondas tėra mūsų visuomenės duosnumo reiškiškas; tik tuo duosnumu jis gali būti ir silpnas ir pajėgus. Tas mums gal ypatingai ir yra būdinga, kad iki šiol mokėjome ir pajėgume vesti mūsų kovą už mūsų ateitį savomis lėgomis tiek moralinėmis, tiek materialinėmis. Tatai dažnai sau

prisiminti yra labai naudinga.

Gal Tamsta paklausi, ar esu patenkintas dabartine T. Fondo būkle? Būsiu atviras: ne, ne ir dar kartą ne. Mes dėjo me daug vilčių į mūsų tremties įsikurdinimą. Mokėjusi tiek nuosirdžiai ir, sakysiu, pastoviai remti Lietuvos išlaisvinimo darbą jos skurdome metais, įsikurdinusi ir normaliai uždariaujanti tremtis, bent tam tikra jos dalis, pradeda kaip ir toli nuo jos svarbiausio uždavinio, pakeisdama jį arba visos viešųjų reikalų rūpinimu, arba dar blogiau — savųjų asmeninių. Aš tokią išvadą turiu daryti, vesdamas T. Fondo atskaitomybės knygas, o skaitlinės yra žiaurus liūdininkas. Kad ir pastaraisiais metais: mūsų emigracijos visais atvejais vargingiausia kolonija: savo įrašais T. Fondui pradeda aiškiai lenkti tokias mūsų kolonijas, kaip D. Britanijoje, Australijoje, jau nekalbant apie Pietų Ameriką. Turiu pažymėti, kad gražia išimtį iš Commonwealth šalių daro Kanada.

Tik nenorėčiau, kad tų reiškių priminimas būtų įvertintas kaip pigus mūsų emigrantinei visuomenei priekaištas. Priekaištą pirmo eilės atsaukiau tūri daryti T. Fondas, kad dažniau visuomenei reprimena ir neviską padarė, kas organizuotam lėšų šaltiniam yra reikalinga. Nemažą atsakomybės dalį turėtų prisiminti ir mūsų emigracijos vietos organai. Ir nepriklausomaj Lietuvoje mokesčių mokesčių buvo reikalingas mokesčių inspekcijos, neretai ir policijos. Dėl to ir savarankiškas T. Fondui aukotojas gali pretenduoti kad jam kas laikui primintų, kad ir vėl reikia aukoti. Tas nevisuomet padaroma. Pagaliau turiu priminti, kad gyvename savotišką pereinamąjį laikotarpį — mūsų emigracijos persiorganizavimo į PLB. Nauji PLB organai be kitų pareigų turėtų pasiimti ir lėšų T. Fondui rūpinimą. Persiorganizavimas dar nėra išbaigtas ir naujai sudaryti organai dažnai dar nėra «įsidirbę», dėl to ir T. Fondo valdybai tenka ir toliau pačiai daryti T. Fondo reikalus, kuriant visose stambesnėse mūsų kolonijose T. Fondo atstovybes. Ir kur jos jau suorganizuotos jų veikla daug padeda padėčiai gerinti.

(Nukeita į 3 pusl.)

Nepriklausomos Lietuvos statybos paminklas: modernus pastatas Laisvės Alėjoje, Kaune.

BRAZILIJOJE...

Brazilijos delegatai Berlyno 'Taikos Kongrese'

Kaip praneša Brazilijos spauda, Berlyne komunistinės jaunomenės ruošiamame kongrese dalyvavo taip pat ir Brazilijos delegatai.

Dabar praneša Brazilijos konsulas iš Vokietijos, jog trys brazilų delegatai pabėgo iš rusų zonos Berlyne ir prisistatė vakariečių įstaigoms, kurios juos perdavė Brazilijos konsulatui, kuris pasirūpina jų parvykimu, kadangi jiems rusai neišdavė pinigų grįžti.

Visi trys pabėgėliai, buvę komunistų šalininkai tvirtina labai nusivylę tuo, ką matę rusų zonoje. Pagal jų pasakojimą, jiems buvusios parūpintos labai blogos gyvenimo ir maisto sąlygos.

Kai jie bandė tramvajumi iš rusų zonos Berlyne, juos sulaikė komunistų policija.

Vėliau jiems pavyko pabėgti traukiniu.

Per kongreso iškilmes patys brazilų delegatai iškoneveikė Braziliją, kaip mizeri jos ir bado kraštą. Pabėgėliai toliau pareiškė, jog grįžę į Braziliją padarys pranešimą apie savo pergyvenimus pas rusus ir komunistus.

CUBATAO ŽIBALO RAFINARIJA

Cubatone pradėta statyti didelė žibalo rafinarija. Valstybės prezidentas jau patvirtino 70 milijonų kruzeirų šios statybos darbams. 30 milijonų jau yra išmokėta, o kiti 40 milijonų turi būti išmokėti iki rugsėjo 1 dienos.

Suareštavo 500 Asmenų

São Paulo policijos šefo parėdimu, stiprios policijos pajėgos, šeštadienio vakare pravedė platų įvairių įtartinų asmenų patikrinimą Bom Retiro viešųjų namų rajone

Buvo patikrinta apie 3000 asmenų. Apie 500 asmenų buvo suimta, jų tarpe yra visokių nusikaltėlių: vagių, girtuoklių, lytiškų iškrėpėlių, suvedėjų ir tt.

Ši policijos priemonė turi tikslą nuslopinti įvairaus nusikalstamo elemento veiklą, kuris ypač tomis gatvėmis naktį pasireiškia.

Pagindė 250 vaikų

Iš Fortelezas į Rio de Janeiro buvo atvežtas d'edelis smauglys «Sueari», kuris yra įskirtas Rio zologijos sodui. Tas smauglys turi 8 metrus ilgio Netrukus patalpintas į zologijos sodą, smauglys pagindė 230 gyvačiuku iš jų 80 tuojau išdvesė, o kiti gyvena ir laikomi kartu su motina, kuria lanko labai didelis Rio smalsulių skaičius.

Originali bausmė

Nesenai Rio de Janeiro su siseikimo direktorius generolas Cortez įsakė nubausti labai originaliu būdu visus tuos automobilių savininkus, kurie palieka savo mašinas uždraustose vietose. Suvažiavus į Maracanã sporto stadioną į rungtynes daug automobilių, visiems tiems, kurie buvo pastatyti uždraustose vietose generolas liepė išleisti iš padangų orą.

Tokiu būdu buvo nubausta apie 209 automobilių, kurių sa vininkai pakėlė didelį protestą prieš šį policijos žygį.

Persijoje

Iš Persijos sostinės Teherano grįžo aamo anglijos ministeris Stokes ir prezidento Trumano specialus pasiuntinys Harrimanas, nepasiekę jokio susitarimo su Persijos valdžia dėl tolin esnės Persijos žbalo ateities.

Persijos ministeris pirminkas Mossadegk atmetė Anglijos ministerio galutinius pasiūlymus. Anglų personalas dalinai apleidžia Persijos žibalo laukus.

Didžioji Abadano žibalo rafinarija jau kelios savaitės kaip sustoję dirbti, kadangi niekas neišveža žibalo iš pripildytų tankų. Anglų bendrovė turėjo apie 100 tanklaivių, kuriais išvežiodavo Persijos žibala

Jeigu taip reikalai tęsis toliau, Persija susidurs su sunkiomis finansinėmis kliūtimis apie ką jau dabar spėlioja tarptautinė spauda.

Pagalba Jugoslavijai

Amerika, Anglija ir Prancūzija nutarė pradėti Jugoslavijos pagalbos programą. Pagal šios programos pradžios planą Jugoslavijai bus duota 50 milijonų dolerių krašto ekonominei būklei pakelti. Ta pagalba buvo nutarta duoti, kad paremtų Tito kovos pastangas prieš rusų imperializmą.

— Į Madridą atvyko Amerikos karinė misija.

SOPAS PRONTAS HELIC
PRONTAS EM 5 MINUTO
PALADAR CASEIRO

Pasikalbėjimas Su Lietuvos Diplomatijos Sefu S. Lozoraiciu

— Kurių žinių Tamsta gali suteikti viešumai apie savo santykius su VLIKu?

— Nežiūrint žymių sunkumų, kurių man kyla dėl nuomonių skirtumo su VLIKu tam tikrais klausimais, aš ne nustoju ieškojęs būdų išmintingam susitarimui pasiekti ir bendram darbui sutvarkyti. Šį pavasarį aš buvau kreipęs į kai kuriuos Lietuvos pasiuntinius, siūlydamas susikurti konferenciją, kurioje dalyvautų VLIKas ir kuri apsvirtų tytų santykių ir bendradarbiavimo su juo klausimus. Iš pasikeitinio nuomonėmis diplomatų tarpe paaiškėjo, kad principu tokios konferencijos sumanymui pritariama, bet jos įvykdymas laikomas dar perankstyvas ir reikalingas tinkamo bei ilgesnio pasirošimo.

— Ar Tamstos pasitarimas su VLIKo delegatais birželio mėnesį įvyko minėto sumanymo rėmuose?

— Ne, nes paruošiamieji darbai, apie kuriuos minėjau, dar toli gražu nebuvo atlikti. Iš viso pasitarimas įvyko netikėtai Man išvažiavus iš Italijos kitais reikalais, su manim susitiko VLIKo nariai p. p. Norkaitis ir Karvelis ir prašė man, kad VLIKas juos pasiuntė tartis su manim dėl savitarpio santykių sutvarkymo. Nors aš nebuvau tam pasirošęs ir negalėjau taip ūmai susisiekti su savo kolegomis, vis dėlto aš suformulavau savo pasiūlymus ir juos įteikiau VLIKo nariams.

— Ar galima žinoti kuriuos pasiūlymus tamsta esi padaręs?

— Aš mielai pateikiu juos čia visuomenės žiniai, ypač kad šiuo reikalu jau yra pasirodę tendencingų gandų. Štai mano pasiūlyti susitarimo principai:

a. Lietuvos konstitucija tegali būti pakeista atstačius Lietuvos valstybės nepriklausomybę.

b. Lietuvos diplomatinė tarnyba ir Lietuvos diplomatijos šefas nėra subordinuoti jokiam veiksmui.

Santykiai bei susisiekimas su svetimomis tėra diplomatinės tarnybos ir diplomatijos šefo kompetencijoje.

Vykdomosios Tarnybos užsienio tarnyba panaikinama. Kitos vykdomosios tarnybos tarnybos pavadinamos skyriais.

c. Diplomatinė tarnyba ir diplomatijos šefas, vykdydami savo uždavinius, ir VLIK, užsiimdami tarptautinio pobūdžio klausimais, glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitomis organizacijomis.

d. VLIKas nėra seimas ir neturi jo funkcijų. Vykdomoji Taryba nėra vyriausybė ir nevykdo jos funkcijų.

e. Kuo plačiausios visuomenės dalyvavimui tautinėje veikloje patikrinti, kasmet šaukiama konferencija, kuri svarsto tautos reikalus ir organizacinius klausimus užsienyje. Konferencijoje dalyvauja VLIKo, PLB, L. Raudonojo kryžiaus Lietuvos Rezistencijos Santarvės atstovai, Lietuvos Nepriklausomybės akto signatariai, diplomatijos šefas ir diplomatiniai atstovai, o taip pat organizacijų atstovai ir asmenys dėl kurių dalyvavi-

mo bus susitarta tarp VLIKo ir diplomatijos šefo.

Šiais metais tokią konferenciją šaukia diplomatijos šefas ir VLIKas ne vėliau, kaip už

Stasys Lozoraitis
Lietuvos Diplomatijos Šefas

3-4 mėnesių.

Be to, pasiūlymuose yra dar vienas punktas, liečiantis nustatymo vieningo bendradarbiavimo vienoje svarbioje srityje, kurioje toks bendradarbiavimas ypač reikalingas.

Tezė dėl konstitucijos yra tiek aiški ir nesugriaunama, kad vargiai būtų reikalo ją čia plačiai aiškinti. Negalima keisti konstitucijos užsieny.

O be to, tam mes neturime kompetetingo valstybės organo. Šis klausimas nėra teoretinis, nes laikas nuo laiko pasireiškia tendencijos konstituciją užmiršti, laikyti ją neesančia.

Kai dėl punkto liečiančio diplomatinę tarnybą, tai juo tiksliai patvirtinama teisiškai patvirtinti, egzistuojanti nuo sovietų įsiveržimo į Lietuvą 1940 metais ir išplaukia iš tos padėties praktiški metodai, būtini diplomatiniam darbui dirbti. Ir šiaip jau tai, kas mano pasiūlyta konstatuoti diplomatinės tarnybos klausimu, nėra naujiena. Jau 1947 metų konferencijoje a. u. ministris J. Šaulys buvo pareiškęs pasiuntinių nusistatymą tuo reikalu. Diplomatinė tarnyba, t. y. diplomatinės ir konsularinės atstovybės yra valdžios įstaigos ir todėl negali būti subordinuotos ne valdžios organui. Visa tai, žinoma, ne kiek negali kludyti diplomatinėi tarnybai bendradarbiauti su VLIKu. Jeigu siekiama tikro ir našaus bendradarbiavimo, o ne kokių nors ambicijų patenkimo, tai nėra jokio reikalo, kad atstovybės būtų subordinuotos VLIKui ar kuriam jo organui, ir gaučiau iš jų pavidimus, - pakanka, kad diplomatinė tarnyba ir VLIKas būtų nuolatiniame kontakte, keistųsi žiniomis, nuomonėmis ir patarimais, kartu svarstytų sumanymus dėl veiksmų, darytinų bendrai ar kiekvieno savo veiklos srityje. Šitokia tvarka pilnai garantuotų mūsų veiklos užsieny vieningumą ir kartu apsaugotų mus nuo netikslingo paralelizmo užsienio reikalų srityje. Tokiam bendradarbiavimui vykdyti aš esu pasiūles periodiniai susitikti su VLIKu.

Lietuvos egzilinės vyriausybės sudarymas būtų šiuo tarpu Lietuvos interesams nenaudingas. Pirmiausia dabartinėmis aplinkybėmis ji neturėtų šancų gauti didžiųjų valstybių pripažinimą. Todėl nesunku prisistatyti kokių didė-

lių komplikacijų kiltų mūsų atstovybėms, jeigu egzilinė vyriausybė būtų paskelbta ir svetimų valstybių, prie kurių atstovybės veikia, nepripažinta. O juk atstovybės yra mums ismintinos svarbos elementas, nes jos tarptautiniai pripažintos. Deja, kai kurie mūsų politikai vyriausybės klausimą gerokai aptemdo, skelbdami, kad tarp VLIKo ir vykdomosios tarybos iš vienos pusės ir egzilinės vyriausybės iš kitos skirtumo nėra, kad juos reikia traktuoti kaip vienybę, kad vyriausybės paskelbimas būtų VLIKui tiksliai vienos kepurės pakeitimas kita ir tt. Toks žongliavimas kepurėmis arba tiksliau sakant kepure ir - vyriausybės cilindriu nėra nei naudingas nei reikalingas. Modelį mano pasiūlymų tarpe yra vienas, turįs tikslą išaiškinti tos tariamosios vienybės klausimą tokio būdu, koks yra diktuojamas dabartinių aplinkybių ir tikrovės.

O kaip tik šių dienų tikrovė reikalauja iš mūsų daug realumo ir šalto galvojimo. Pasisekimas politikos ar diplomatijos srityje priklauso nuo darbo ir tarptautinės padėties, o ne nuo skambių titulu. Pirmojo pasaulinio karo metu čekoslovakų kariuomenė buvo vakarų valstybių pripažinta sąjunginė kariuomenė, bet Masarykas tesivadino tautinio komiteto pirmininku.

Galop, mano pasiūlymas šaukti kasmet plačią konferenciją tautos reikalams užsieny svarstyti - siekia įnešti į mūsų viešąjį gyvenimą daugiau demokratinį pradų ir metodų.

— Ar Tamstai žinoma nuomonė, kuria VLIKo teisių komisija yra pareiškusi dėl diplomatijos šefo pareigų?

— Taip, aš esu sužinojęs apie ją iš privačių šaltinių. Be to, girdžiu kad ji, deja, paskelbta Amerikoje.

Prieš kurį laiką VLIKas pavadė savo teisių komisijai pareikšti nuomonę dėl diplomatijos šefo pareigų teisėtumo. Komisija pasisakė, kad kadangi tokia šefo institucija Lietuvos įstatymu nenumatyta, tai Lietuvos užsienio reikalų ministerio telegrama, kuria man buvo pavesta tas pareigas eiti, esanti niekinga, jokios teisinės reikšmės neturinti. VLIKas šios komisijos nuomonę apsvarstė ir nutarė priimti dėmesin.

Dėl to tenka pastebėti pirmiausia, jog kiekvienas pilietis ar organizacija turi teisę nagrinėti savo vyriausybės aktų teisėtumą ar tikslingumą ir juos kritikuoti. Tačiau tokia kritika, net jei ji pagrįsta, kritikuojamo akto galios nepanaikina. Panaikinti ją gali pati vyriausybė ar parlamentas. O VLIKo ir jo komisijos nusistatymas, be to, dar ir nėra pagrįstas.

Savo telegrama N. 288 iš 1940 m. birželio mėn. 1 dienos mūsų užsienio reikalų ministeris pranešė visiems pasiuntiniams, kad jeigu Lietuva bus sovietu okupuota, man pavadama būti Lietuvos diplomatijos, likusios - užsieny, šefu, o min. Dr. J. Šauliui - šefo pavaduotoju. Abu mes ta vyriausybės pavidima priėmėm ir sovietams užpuolus Lietuvą jis ėgiu galios. Vykdydamas jį aš tuoi pradėjau

susisiekti su pasiuntiniais, birželio 29 d. turėjau pastarą su Dr. Šauliu, liepos mėn, 4 d. - su min. Skirpa ir tt. Kai dėl argumento, kad Lietuvos įstatymai nunumato diplomatijos šefo pareigų, tai mūsų įstatymai taip pat nenumatė ir bolševikų okupacijos ir ne paprastos padėties, kuri jos pasekmėje susidarė. Tačiau modernioji - tiek vidaus, tiek tiek tarptautinės - teisės doktrina, ypač susidariusi po pirmojo pasaulinio karo, pripažįsta dėsni, kuriuo einant ne paprastoj, pavojaus padėty (angliškai - emergency) vyriausybė gali griebtis visų reikalingų priemonių valstybės interesams apsaugoti. Štai po ra pavyzdžių to dėsni taikymo Latvių vyriausybė prieš sovietų įsiveržimą į Latviją taip pat paskyrė diplomatijos šefą. Ir negirdėti, kad pas latvius kas nors tai ginčytų. Hitleriui užpuolus Daniją, danų pasiuntinys Vašingtone N. Kaufman nutraukė ryšius su savo vyriausybė, palikusia kraštą, ir atsiskėlė klausyti jos įsakymų, ir vis dėl to ėjo toliau savo pareigas ir net pasirašė Danijos vardu Jungtinių Tautų deklaraciją. Tokio atsitikimo Danijos teisėje nebuvo numatytas, bet tai buvo kaip tik aktas valstybės interesams aprūpinti nepaprastoj padėty ir todėl - teisėtas. Galop, užsienio reikalų ministerijos departamentų ar šiaip įstaigų arba valdininkų kompetencija ir net pareigų pavadinimas pas mus (kaip ir daugely kitų valstybių) nebūvo nustatyti įstatymais, bet tvarkosi ministerių ar vyriausybės nutarimais.

Taigi, bandymas panaudoti prieš diplomatijos šefo instituciją formalios argumentus neturi pagrindo nei teisės doktrinoje, nei praktikoje. Šia proga konstatuotina, kad užsienio reikalų ministerio telegrama jau 11 metų yra galiojanti. Nuo ja suteikto man pavadinimo aš niekadados nebuvau atsisakęs ir neturiu teisės atsisakyti. Aš negaliu paslėpti, kad būdamas priverstas kalbėti šiuo reikalu, darau tai su keistu neįtikinamumu. Priėmdamas 1940 metais man duotąjį pavidimą, aš spėjau, kad galiu turėti dėl jo sunkumų, prileidaukad dėl jo man reikės aiškintis įvairiom svetimom kalbom. Bet kad man reikės lietuvių kalba ginti tą ministerio telegramą nuo niekingumo priekaišto, kad toks priekaištas bus daromas po 11 metų iš mūsų pačių pusės - toks even tualumas man tada veržiantis bolševikams į Lietuvą, nebūvo atėjęs galvon.

— Kuri bus tolimesnė Tamstos pasitarimų su VLIKu tvarka?

— Mano buvo aptarta su p.p. Norkaičiu ir Karveliu, kad sekantis pasitarimas įvyks rugpjūčio mėn. 10 d. Kartu mūsų buvo nustatyta, kad jeigu kuriam mūsų ta diena vėliau pasirodys netinkama, tai bus susitarta dėl kitos datos. Kadangi paskutinėmis savaitėmis iškyla naujų klausimų, tai aš esu prašęs VLIKą nukelti pasitarimą į rugsėjo 10 dieną.

Siekdamas susitarime tiek dėl mano pasiūlymų, tiek dėl tu, kurinos eventualiai paman VLIKas ir stengdamasis sudaryti pagrindą vieningam

darbui aš esu pasiryžęs ir toliau vadovautis gera valia ir Lietuvos interesais.

Paskutinėmis dienomis, kai kuriuose laikraščiuose pasirodė nukreiptų prieš mane puolimų, esą aš turįs kaž kokių totalitarinių tendencijų, siekias būti «vadu» ir panašiai. Tai piktos ir naivios insinucijos. Jos parodo, kad žmonės, kurie jas prasmano ir plašina, neturi dviejų politikiui būtinų elementu - proto ir sąžinės.

— Broklyne įsisteigė lietuviška filmų bendrovė - MSM Documentary Film Co. (Adolfas Mekas, Donatas Šulaitis, Jonas Mekas).

Šiuo metu ji suka kultūrinę kultūrinę filmą apie lietuvių gyvenimą Brooklyne.

— Toronte įsikūrė 4000 lietuvių tiemtinių.

— Matas Zujus, «Garso redaktorius susilaukė sidabrinio jubiliejaus šiose pareigose: suėjo 25 metai kai jis redaguoja «Garsą».

M. Zujus yra Lietuvos savanoris, buvo «Vyties» redaktorius, dirbo «Draugo», «Kario ir kitose redakcijose.

— Dail. Vytautas Kasiulis Paryžiuje rengiasi savo trečiai parodai.

— «Tėvynės Sargas» po ilgesnės pertrankos žada pasirodyti Chicagoje. Spausdinamas «Draugo» spaustuveje.

— Romoje atkuriamas «Lux» leidykla, kuri numato išleisti arkiv. J. Skrivecko naujai pertvarkytą Senojo Testamento laida ir Bernardo Brazdžio nio parengtus Maironio raštus.

Konkursas

V T Lietuvosybės Išlaikymo Tarnyba paskelbė konkursą scenos veikalui parašyti. Veikalas turi būti skiriamas 16 metų žiūrovui, tinkamas vaidinti paprastoje scenoje ir niekur nespausdintas.

Konkurso terminas 1951 m. gruodžio 31 d.

Už geriausius veikalus skiriamos dvi premijos: I - 1500 DM, ir II - 500 DM jei autorius gyvena Vokietijoje, arba - 250 ir 150 dol. jei autorius gyvena kitur.

— A. Ranit Vokietijoje. Mainze, organizuojama Jonyno Ex Libris paroda.

— Dail. V. Petravičius gegužės mėn. gale buvo atidaręs savo kūrinių parodą A. Valoškienės ir L. Grigaliūnaitės šokių studijoje.

Taip pat jis su savo kūrinių dalyvavo kitoje parodoje, kur laimėjo Meno Instituto Alumni Association premiją už lino raižinį «Mano tėvų šalyje».

— Skulptorius An'anas Mončius, kadaise mokėsis Freiburge, Taikomosios Dailės Institute, vėliau gavęs Prancūzijos stipendiją studijuoti meną Paryžiuje, su savo kūrinių dalyvavo vienoje Paryžiaus meno parodoje, kurioje savo darbus buvo išstaię 2000 menininkų.

SOPAS PRONTAS HELIO
PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

T. Fondo Klausimai...

Atkelta iš 1 pusl.)

Optimizmo, kad toliau riau, mum netrūksta: kad ir su sunkumais, kad ir ne taip sparčiai, kaip reikėtų ir norėtųsi ir emigrantinė mūsų visuomenė pradeda įsigyventi pastovaus apsidėjimo principas lėšoms Lietuvos laisvinimo darbu patikrinti. Į tą T. Fondo rėmimo principą mes norime palenkti ir svarbiausią Lietuvos laisvinimo kovos rėmėją, mūsų visuomenę JAV, — tiek naująją, tiek ir senąją mūsų emigraciją.

Tamsta, gerb. korespondente, be kita ko klausiu, kaip yra su «Lietuvio pasu» ir su aukoms kvituoti ženkleliais. Korejos karas ir mums pakiso koją — turėjome nugalėti didelius sunkumus dėl popieriaus stokos ir pavėlavome. Dabar jau esame su tuo reikalu «namie» Jau išspausdinta pirmoji pasų serija ir paigiama įrišti, jų pavyzdžius baigiame išsiuntinėti mūsų emigracinėms kolonijoms. Marakučių trys rūšys jau spausdinamos: dvi likusios užsakytos. Negaišdami ir jas pradėsime siuntinėti. Tomis technikinėmis priemonėmis — pasais ir ženkleliais — norime palengvinti organizacijoms vietose aukų rinkimą ir kartu duoti aukotojui bent dalinę moralinę satisfakciją. — vaizdų pažymėjimų, kiek jis bus materialiai prisidėjęs prie Lietuvos laisvinimo uždavinių. Kad tame yra kiek ir klastin

gos minties — paskatinti aukotojo duosnumą — nenoriu gintis.

Tamsta klausiu, kokie yra T. Fondo ateities uždaviniai. Tie patys kaip ir praeity: patikrinti VLIKui tiek lėšų, kiek jo veiklai būtina. Tamsta supranti, kad T. Fondas nedaro savos politikos ir tik privalo derintis į tai, kas VLIKo bei V Tarybos planuojama, kas iš viso pasauly darosi. Jau iš to Tamsta gali daryti išvadą, kad T. Fondui yra ir bus statomi vis didesni reikalavimai. Nežiūrint visų gražių kalbų apie taikos išlaikymą, «šaltasis karas» tarp bolševikijos ir vakarų aštrėja. Jo nevisišks nė paskutinis Kremliaus «šuleriškas» ėjimas — siūlyti šaukti penkių konferenciją. Kad ir Lietuvos reikalas pastaruoju laiku vis dažniau minimas vakarų spaudoje, tai tu noriu tuo būdu suprasti, kad Maskvai yra ruošjama sąskaita. Kaip greitai ji bebūtų patiekta mokėti, esamoji padėtis duoda ir mums daug didesnių galimų ginti Lietuvos bylą, kaip jį turėjome bet kada praeity. Nuo mūsų pačių pareis, kiek mokėsime tuos galimus išnaudoti. Bet tas mus verčia pastangas stiprinti. Verčia laiku visur pribūti, kur gali būti atstovaujama ir Lietuvos byla. Diplomatines veiklos aktyvinimas, dalyvavimas rezistantų Rytams žygiuose, galimumas dažniau

priminti demokratiniam pasauliui Lietuvos tautos tragediją ir mūsų siekimus, galimai įsi jungti į bendrąjį vakarų frontą prieš totalinius Rytus, — tai vis gerai, kuriuose mes ne tik galime, bet ir privalome pasireikšti.

Sustiprinti veiklai reikia konsoliduoti visos pozityvios mūsų jėgos ir kartu žadinti mūsų emigracinės visuomenės aktyvumą. Tamsta, gerbiama, žina, kad mūsų jėgų konsolidacijos reikalas virto šiandien VLIKo eiliniu uždaviniu. Tai nėra tik susipratimo su p. Lozoričium reikalas. Į konsolidacijos sąvoką privalome dėti daug svaresni turinį, kaip pavieniai mūsų gyvenimo reiškiniai ir nudirbtino tame bare darbo mes turime daug daugiau, kaip dažnam gal rodosi.

Šiąją progą noriu Tamstai priminti, kad VLIKas yra galutinai nusistatęs leisti savo laikraštį žurnalo pūbūdžio ir jį papaudodamas vienodam mūsų emigracinės visuomenės suorientavimui bent pagrindiniais mūsų uždavinių klausimais.

Pagaliau priminsiu Tamstai dar vieną VLIKo veiklos barą — mūsų tautinio potencialo išlaikymo ir jo ugdymo reikalą. Kad naujo gyvenimo aplinka tabai energingai «griebia» mūsų naująją emigraciją ir kad ji dažnais atsitikimais rodo mažiau atsparumo asimiliuojančiai gyvenimo veiklai kaip buvo galima tikėtis. Tamstai nėra naujiena. Jei norime išlikti veikliais ir iki galo laisvos Lietuvos kovoto-

jais, jau ir dėl to darosi būtina imtis neatidėliojamų priemonių. Tai būtų tiesioginis PLB uždavinys. Ir svarbiausias. Bet kol PLB susiorganizavimas ir veikla eis tokiu kaip iki šiol tompu, Lietuvos išlaikymo Tarnyba turi reikalo ir pareigos sekti mūsų visuomenės gyvenimo reiškiniais ir tam tikrais, būtiniaisiais atsitikimais veikliai į juos įsijungti. Veiklus, efektyvus išjuugimas dažnai reiškiniai ne tik iniciatyva, bet ir finansinį išpareigojimą. Tamsta supranti, kad kiekvienas bet kurios Tarnybos išpareigojimas galų gale sekina T. Fondo rezervus.

Čia tik priminsiu, kad T. Fondui tenka teukinti ir tokius pareikalavimus, kuriuos šiandien kelti viešumo būtu dar per anksti.

Tai matai, malonus Tamsta, kur besisuktum, be lėšų niekas nepadarama. Lėšas turi patikrinti T. Fondas, tiksliau sakant, mūsų emigrantinė visuomenė. Laikau būtina pabrėžti: mūsų emigracinė visuomenė, nes mūsų kova už Lietuvos laisvę, už jos demokratinę ir nepriklausomą ateitį turime, kad ir įvykių padėdami, iškovoti patys būdami laisvi ir nepriklausomi. Ir dėl to artimiausias ir svarbiausias T. Fondo uždavinys — galimai greičiau ir galimai pilniau įgyvendinti mūsų visuomenės visuotinas, pastovus ir pakankamas apsidėjimas T. Fondo reikalui. Tai yra ne tik T. Fondo, bet ir mūsų visuomenės uždavinys ir aš būsiu Tamstai, p. korespondent, jei, per spaudą kalbėdamas į mūsų visuomenę, vis ir vis jai priminsi apie reikalo svarbumą.

Pas Tamstą matau dar visą eilę atsakytinų klausimų. Prašau nepykti ir visus juos tuo

tarpu įsidėti kišenėn — iki sekančio malonaus pasikalbėjimo.

Mirga Marga...

VYNO MILTELIAI

Espmais nuostatais, prancūzų kareivis kasdien turi gauti 1 litrą vyno. Tačiau vyno pervežimas sudaro nemažą sunkumą, dėl to kituose kraštuose esančius prancūzų kareivius sunku vynu aprūpinti. Ieškant išeities, prancūzų chemikams pavyko rasti būdą vynu paversti milteliais, panašiais, kaip kad yra pienas paverčianas.

Įaip aiškėja, vienas nedidelis vyno miltelių pokelis, praskiestas vandeniu, duoda 6 litrus vyno. Ateity kareiviams, vietoj skysto vyno, bus duodama vyno milteliai.

— Visi matėme žaibą, bet tik retas galėtų teisingai atsakyti, ar ilgas žaibas. Karštas sakoma 50, 100 metrų. Tuo tarpu retai pasitaiko žaibų trumpesnių kaip 1 km.

Ilgiausias pastebėtas žaibas siekė beveik 50 km. bet ir tai dar nėra ilgiausias žaibas.

— Schot Yard kartą ieškojo vieno pavojingo nusikaltėlio. Jie turėjo tik vieną filmo gabalą, kur keturiose pozose buvo matomas tas nusikaltėlis. Jie ir išsiontinėjo kopijas visoms krašto nuovadoms.

Kiek laiko praslinkus, iš provincijos miestelio buvo gauta tokio turinio telegrama: «Iš paieškomųjų trys jau suimti, o ketvirtas dar ieškomas».

— Anglijos vyriausybė pa-neigė gandus, kad surasti gegužės mėn. 25 d. paslaptinai dingę diplomatai, Donald Maclean ir Guy Burgers.

— São Paulyje vyksta bankų tarnautojų streikas. Streikuoja vos 30 procentų.

Bankuose darbas vyksta normaliai. Streikininkai reikalauja pakelti atlyginimą. Tuo reikalui iš Rio de Janeiro atvyko Darbo Ministeris Danton Coelho.

— Paskutinėmis žiniomis UNO aviacija išvystė nepaprastą bombardavimą. Ypatin-gai sunaikintas Roshin miestas, svarbus geležinkelio mazgas jungiantis šiaurės Korėją su Rusija. Roshin miestas yra vos 19 kilometrų nuo rusų rubežiaus.

— Prancūzijos parlamento diskusijose užsienio politikos klausimais visų partijų atstovai pasisakė už apribotą Vokietijos apginklavimą.

Bet strateginė Vokietijos padėtis reikalauja stiprios kariuomenės į kurią sudužtų rusų armijos.

— Anglijos vyriausybė yra nusistačiusi nedaryti daugiau nuolaidų žibalo klausime.

KOREJOS KARAS

VIETOJ DERYBŲ — SMARKŪS MŪŠIAI!

Korejoje derybos mūsų su stabdymo ir neutralios zonos parinkimo reikalu yra nutrauktos. Jas nutraukė komunistai rugpjūčio 3 d. už tariamą UN kariuomenės sutarimą Kaesong neutraliteto. Komunistai pareikalavo, kad sąjungininkai pasiaiškintų, ir kol nebus duotas patenkinamas atsakymas, komunistai nutraukė derybas.

Sąjungininkų vadovybė motų kalbinimų nepriėmė pareiškdamą, kad tai visa yra komunistų išgalvotas melas. Nė vienas sąjungininkų lėktuvas ar kariuomenės dalinys nėra sulaužęs neutraliteto. Deryboms tęsti sąjungininkai visuomet yra pasiruošę. Kadangi derybas nutraukė komunistai, todėl ir iniciatyva jas pradėti priklauso jiems.

Nutrukus deryboms sustiprėjo karo veiksmas. Paskutinėmis žiniomis sąjungininkų aviacija sugriovė geležinkelius jungiančius Korėją su Sibiru. Perkirsta pati gyviausioji arterija tarp Nijū ir Vladivostoko uosto. Tuo geležinkeliu buvo sunčiama karo reikmenys iš Rusijos.

Sąjungininkų lėktuvai bombarduoja visai arti Rusijos sienos

Ar dar bus atnaujintos derybos? Tai klausimas į kurį nėra lengva atsakyti. Ligi San Francisco konferencijos jos tikrai nebus atnaujintos. Tos konferencijos vienoks ar kitoks pasisėkimas turės nemažą įtakos ir į Korejos frontą.

Yra balsų tvirtinančių, kad derybos bus vėl pradėtos. To reikalauja iš šiaurės korejiečių, tuo pačiu ir iš Maskvos, kad karas būtų kaip nors likviduotas.

Viena Kinija šio karo naštos ant savo pečių nenorinti pasiirti. O antra, nesustabdžius karo jis turės išsiplėsti. Ir kas bus tada kai prieis prie Mandžurijos sienos? Tiesa, komunistų armija gali pabėgti Mandžurijon. Bet ar bus patogū rusams, jei Sibiro rubežius mindžios sąjungininkų karys?

Kad Maskvą išeitų į atvirą kovą dabartinėse aplinkybėse, yra labai abejotina. Maskva vengia pradėti karą. Bendrai Korėjos reikalai yra painūs ir šiandien sunku numatyti, kaip ji bus išrišta.

VISAME PASAULYJE

— Prezidentas Trumanas pareiškė, kad sąjungininkų padėtis Korejos fronte yra žymiai geresnė negu prieš derybų pradžią.

Amerikos ginklai Turkijai

JAV karinės misijos šefas Turkijoje gen. Arnold pareiškė, jog Amerikos karinė pagelba Turkijai būsianti žymiai padidinta ateinančiais metais.

Pereitais metais turkai gavo 60 milijonų dolerių paskolą karo reikalams. Dabar yra manoma, jog ši pagelba būsianti dviguba.

Turkija taipgi gausianti naujų raketinių lėktuvų naikintuvų.

Herriman pas Tito

Prezidento Trumano specialus pasiuntinys Harrimanas kuris buvo nuvykęs į Persiją tarpininkauti tarp persų ir anglių ginčo dėl Persijos žibalo. grįždamas užsuko pas Jugoslavijos diktatorių Tito, su kuriu turėjo svarbių pasitari-

mų. Spaudos atstovams Harriman pareiškė, kad su maršalu Tito yra priėjęs prie bendros nuomonės, kad JAV turinčios stipriai Jugoslavijos karines pajėgas, kad Jugoslavija galėtų pasipriešinti užpuolimui.

Toliau jis pranešė, jog dabartinių tarptautinių santykių itempimo svarbiausia priežastis esanti rusų agresyvi politika ir kad Stalinas gerbią tik pliką jėgą.

POVANDENINIS LAIVAS VAROMAS ATOMINE ENERGIJA

Amerikos karo laivyno departamentas pranešė, jog buvo pasirašytas kontraktas su «Electric Boat Company» pastatyti pirmąjį povandeninį laivą, kuris būtų varomas atominės energijos pagelba.

Jokių tolimesnių smulmenų nėra nurodyta karo laivyno departamentu pranešime, bet yra manoma, jog šis naujas tipas sudarys visai naujas jūrų karo sąlygas, ypač kad povandeninis laivas, varomas atominė energija, galės išbūti labai ilgai po vandeniu ir labai ilgai neapsirūpinęs nau kitų tiekimų.

UŽSAKYKITE
„MŪSŲ LIETUVA“
SAVO PRIETELIAMS

PAŠTO DĒZUTĖ

R. Vaitiekaitis, A. Rudys, J. Valavičius, A. Petkevičius, A. Bučinskis, J. Kiselis, Medvet. Vilimaitis, V. Abraitis.

Kun. K. Žitkus

GRAŽIŲ DAINELIŲ

Gražių dainelių daug girdėjau
Tyluoju vakaro laiku,
Bet kai į toli jas lydėjau,
Nebuvo liūdna nė klaiku.

Tik vieną dainą vakarinę
Širdis pamilo taip karštai,
Ir neberimsta kol aušrinę
Užmerkia blėkšdami rytai.

Gaili ji buvo, kaip gegutės
Graudingos raudos tolumoj,
Graži, kaip čiulbėsiai lakstutės
Žaliai gojely sutemoj.

Aidužiai blaškėsi ir gaudė,
Ir žemė klausė jos maldos,
Ir vakarai, slapta nuraudę,
Taip nežėrėjo niekad.

Gėlėmis ašaros sužvilgę
Mirgėjo tūkstančiais varšų,
Ir verkė širdys išsiligę
Dainos bevirpančių garsų.

Bet dainužėlė nepamilo
Vargelį vargstančios žmogaus
Ir apsiverkusi pakilo
Į erdvę mėlyno dangaus.

Jai kelią nušvietė aušrinę
Svelnučiais aukso spinduliais,
Sesutės žvaigždės susipynę
Lydėjo dainą pašaliais.

Dausų platybė jį pranyko
Nutilo žodžiai ir gaida,
O man giliai sieloj paliko
Berybio ilgėsio žaizda.

Veltui nuo skausmo jėgos mažta,
Dainos užmiršti negaliu
Ir vis sapnuoju gražų kraštą,
Ir vyzdį vis dangun keliu.

Ir skruostus ašaros man vilgo,
Ir žavi nuostabūs sapnai,
Palauk, - jie šnibžda, - jau netrukus
Tu jos klausysies amžinai...

KUR GIRIA ŽALIUOJA

Kur giria žaliuoja — ten mano namai
Kur Memun's banguoja — tėvynės laukai,
Tėvynė ten mano — šalėlė skaišti,
Tulasis neišmano, kodėl taip graži.

Žalumas giružių papildo jausmus
Čiulbėjimas paukščių yr' didžiai meflus,
Krantai Nemunėlio lyg rūtų daržai,
Ten dainos bernelio skamba taip garsiai.

Tėvynės likimą garsina daina,
O širdį gaudina jos gaida liūdna.
Naujai atgaivinti tėvynės jausmus
Ant vis išblaškyti jos palikimus.

Tėvynei aukojau aš savo dainas,
Tėvynei linkėju linksmesnes dienas,
Gyva bus tėvynė — tai mano tarmė,
Visi už vienybę — tai liksim vėžėj.

A. Vienažindys

Oi, Jaunystės Mano dienos

Oi, jaunystės mano dienos,
Kaip jūs brangios man atminti!
Akmeninės storos sienos —
Sunku širdį nuraminti.

Kad gėrėjaisi aš girioms,
Ir maloniais žolynais,
Daržo rūtomis ir lelijoms,
Žibančiais rasos lašais.

Iš visų pusių nelaimės,
Tarsi vargšas kankinys,
Nežinau, kur laimės vaistas,
Kas man širdį nuramins.

Dvasią džiaugsmas kad kuteno,
Jausmai skendo smagume,
Ir praėjo dienos mano,
Ir apleido jos mane!

Ko liūdi, sesele

Ko liūdi, sesele,
Ko nedainuoji,
Ko sėdi už stalelio,
Ko rymai ant rankelių?

Šiandien man liūdna
Skauda širdelę:
Močiutė mane barė,
Linelių raut išvarė.

Tada aš dainuosiu,
Kai linksma būsiu:
Subatos vakarėly,
Rūtelių daržely.

VIC-MALTEMA
COM LEITE FRIO, GELADO OU QUENTE
AGRADA A TODA A GENTE

Griūdamas cvanktelėjo kakta į naktinio
(54) staliuko briauną taip, kad jam net žiežir-
bos pasipylė iš akių.

Stalino griuvimas buvo toks smarkus, kad
jam išnyko «Šogamo» šmėkla, užgėso visas pasiui-
timas, ir mėlynas, didelis guzas iššoko ant kaktos.

Tuo pačiu momentu Lazeris su kovbojišku
miklumu apsuko jo galvą chalatų ir atsistėjo ant
sprando. Jis taip mikliai tai padarė, kad net senis
Moišė nusistebėjo, iš kur pas jo sūnų Lazerį ga-
lėjo atsirasti toks spartus vikrumas, bet tiesiog,
galima pasakyti, net per didelė, nepaprasta drąsa.

Nors pats Lazeris nuo baimės buvo net su-
prakaitavęs, ir drebėjo visas kaip epušės lapas,
bet konvulsingai apsikabinęs savo sukvaissusio
švogerio įvyniotą galvą, didvyriškai laikėsi sėdė-
damas ant jo sprando...

Pagaliau atsitiko taip, kaip senio Moišės bu-
vo iš anksto numatyta. Stalinas pasispardė vieną,
kitą kartą ir nurimo.

Viskas įvyko taip greitai, kad senis Moišė ne-
tik kad nesusėpė pagriebti žentą už kojų, bet
nėi pats nesuskato atsistoti. Jis vis dar tebeklū-
pojo prie durų, toje pačioje vietoje.

— Roza, užiebk šviesą! — šūktelėjo senis,
ir greitai atrišo virvę nuo spintos kojos, kurios
vieną galą laikė savo rankose. Po to greitai at-
sistojo ir priėjęs prie Stalino pradėjo ta pačia
virve stipriai rišti jo kojas.

Lazeris nulipo ir kurį laiką stovėjo žiūrėda-
mas tai į švogeri, išsitiesusį ir nejudantį ant grin-
dų, tai į savo tėvą klūpantį ir rišantį Stalino ko-
jas. Jis buvo sakytum, apsvaigęs nuo to trumpo,
bet neįprasto jojimo ant Stalino sprando.

— Ko stovi? Padėk! Atsigaus - tada jau ne-
sulaikysi... — išpėjo tėvas.

Lazerius antrą kartą šito aiškinti nereikėjo,
ir jis greitai šoko tėvui padėti. Dabar tėvas ir

sūnus pradėjo veikti sutartinai. Jie bematant mik-
liai ir stipriai surišo Kobai kojas, apvilko jį iš
stiprios medžiagos pasiūtais marštiniais, su labai
ilgomis rankovėmis, Rankoves apsupo aplink Sta-
lino kūną ir surišo užpakalyje.

Kada tas buvo padaryta, kilo naujas klausim-
as: kas bus vėliau, kai Joskė atsigaus ir ims
rėkti?... Jie visi vienbalsiai nutarė įvartyti jam po
oda raminančio skvystymo, kuris paprastai varto-
jamas psichinėse ligoninėse labai šėlstantiems pa-
cientams nuraminti... Kaip tarė, taip ir padarė...

Vienok čia tarp kitko reikia pastebėti, kad
tuos marškinius, skystimą ir švirksną Roza visuo-
met turėjo pe ranka. Nes jau ne pirmą kartą teko
juos panaudoti prieš kokaino prisiuoščiusį Stali-
ną. Bet niekuomet jis nebuvo toks audringas kaip
dabar...

Patį svarbiausią darbo dalį buvo atlikta: da-
bar tik liko visą reikalą užmaskuoti taip, kad nie-
kam net galvon kas nors paušaus neateitų, kas
buvo jų šeimoje atsitikę...

Žinoma, taip ir buvo padaryta. Po kelių va-
landų laiko miegantysis Stalinas uošvo ir švo-
gerio buvo nugabentas į aerodromą, o paskui lėktu-
vu į savo asmeninę vilą Kryme prie Juodosios
Jūros, kur savo Rozos priežiūroje turėjo pasilsė-
ti ir atgauti prarastą nuovoką, bei išgydyti pri-
muštą ant kaktos gužą.

*

Nuo to laiko, kai Roza su savo giminią įsi-
kūrė Stalino pašonėje, Joskės senatvėje prasidė-
jo kitas gyvenimas. Roza įsitaisiusi į žmonas pas
patį «tėvų tėvą», žinojo, kad toliau pakilti Sovie-
tų Sąjungoje moteriai jau nebegalima. Tokiose
aukštybėse išsilaikyti, reikia didelių gabumų. De-
ja, net pasiekus savo troškimų tikslą nėra laiko

pasidžiaugti bei pasigėrėti laimingu gyvenimu.

Reikia nuolatos budėti, kad kuri kita iš jos
nepaveržtų «žmonos» privilegijų, ir šaipokas liki-
mas nenuvestų jos per anksti į vaisės pas Alelu-
jevą... Roza jau vos kelioms savaitėms praslina-
us, po sugrįžimo su Joske į Kremlių, pastebėjo,
kad jos naujasis vyras tikrai labai daug savo lai-
kų skiria valstybės reikalams. Krymo romansas
Kremliuje greitai išblėso. Ji pradėjo iš pradžių
nuobodžiauti, paskui nerimauti, o vėliau rūpintis
ir kažin ko nuogąstauti. Ji pradėjo sapnuoti blo-
gus, neramius sapnus, ir pagalvojusi, nutarė pa-
sitarti su savo tėvu, senuoju Moiše.

Moišė labai mylėjo savo dukterį Rožą, ir de-
ka savo seno amžiaus ir šeimos tradicijų, supra-
to, kad, kad per dukterį visa Moišės šeima tapo
neatmezgiamai surišta su Kobos likimu. Išmintin-
gam seniui, ir nesugadintam jokių naujų laikų vė-
jų ar socialinių teorijų, buvo nusispiauti į visus
išaukštintimus, kuriais buvo apsuptas jo žentas,
Stalinas - Koba. Jis pagal savo išmanymą supra-
to, kad viskas, kas daroma Stalino sudievinimui,
yra tik panašu į triukšmą, kada būdavo skambina-
ma varpais per atiaidus, arba mušama į būgną
meškas šokinant, tame krašte, iš kur jis pats bu-
vo kietis prieš atsikraustymą į šią revoliucijų ir
lengvatikių šalį, Rusiją ir jos sostinę Maskvą.

Ten kur vyras valgo ir geria, Moišės nuomo-
ne, jis nėra joks šventasis, nei didvyris, o tik jo.
Moišės, žentas, ir privalo būti jo dukters vyras,
ir dar ne bet koks, o toks, kad Roza galėtų būti
laiminga. Jeigu jis negali padaryti jo Rožečkos
laimingas, tai koks jis didvyris, niu, ir koks iš jo
vyras?... Tokį vyrą reikia patvarkyti...

Per Rožą, įvairių patarnavimų ir patarimų pa-
vidale, senis Moišė ikėlė koją į Kremlių, o pa-
mažu pasidarė Stalino mėgiama asmenybė.

Moišė ir Roza sudarė Kobai namų ir šeimos
nuotaiką, kurios jis niekad savo gyvenime nė-
ra turėjęs. Stalinas jautė Moišės tėviškumą, kurio
jis vienodai teikė savo dukteriai ir savo žentui.
Tas tų dviejų naujų žmonių rūpestingumas Stali-
nui labai patiko, ir jis savo senose dienose pra-
dėjo gyventi, tartum, antrą vaikystę, pilną globos
ir rūpestingumo.

Tiesa, per didelis Rozos susirūpinimas, pra-
džioje jam nepatikdavo.

(Bus daugiau)

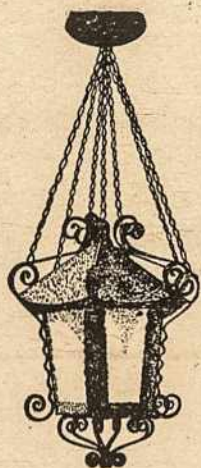
MARTINS & ŠIMKUS BAR e CAFÉ do POVO

55 AVENIDA PAIS DE BARROS, 55

MEKANIKOS DIRBTUVÉ

Gaminami įvairiausių braižinių vitražai, vieliniai tinklai tinkavimui ir tvoroms, langų stiklų apsaugos, užtvaros, geležinės durys ir vartai, banguotos skardos durys pagal mėstą.

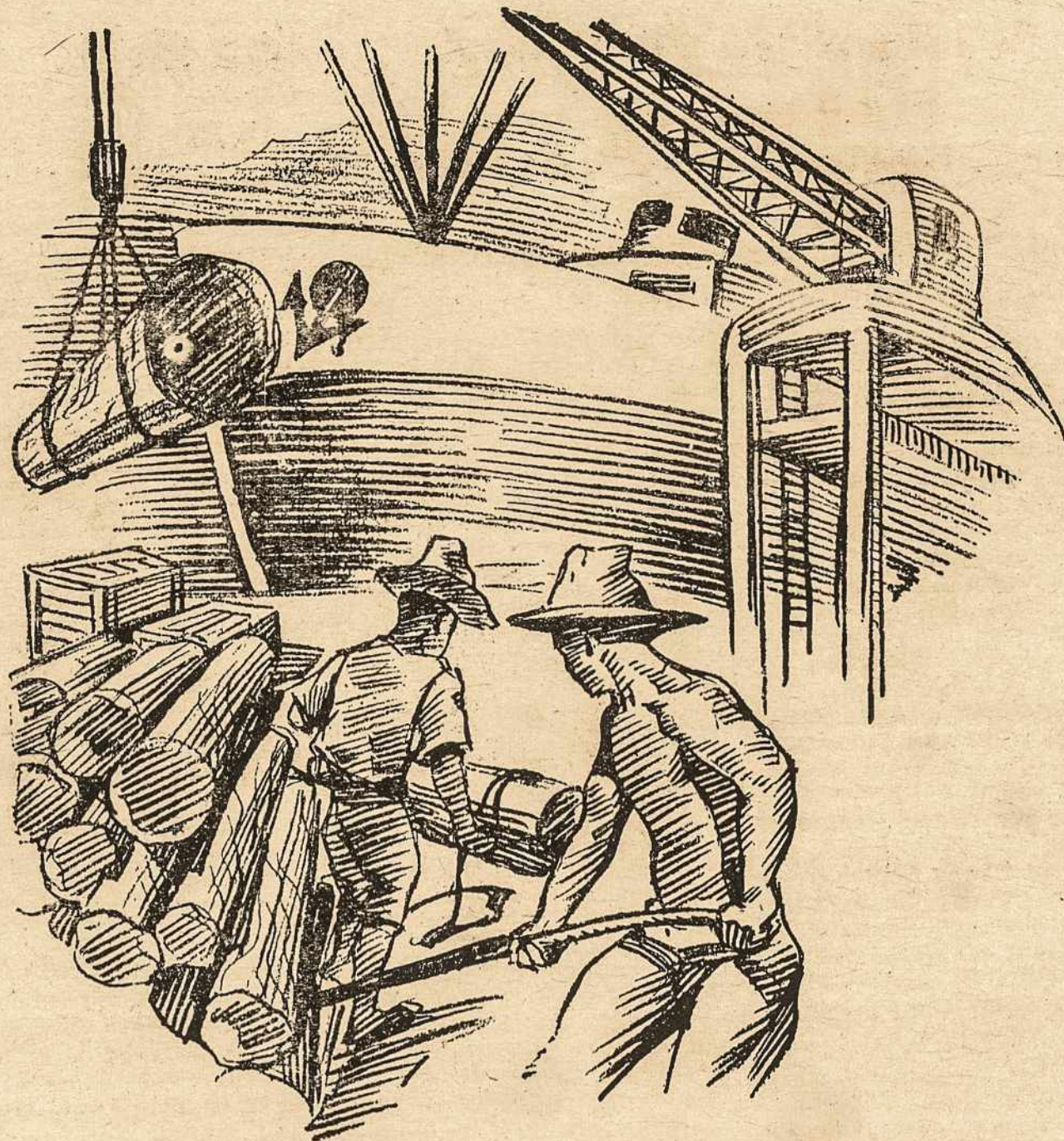
Gaminami žibintuvai įvairiausių tipų. Daromi įvairių dydžių gražtai žemei gręžti. Pardavimas grynais ir išsimokėtinai.

JONAS VARNAUSKAS & FILHOS

Telefonas (recados) 3-0710

Rua 12 N.º 39 — Vila Zelina
Avenida Zelina N.º 714 — (fundos)
Caixa Postal 4118 — São Paulo

MADEIRAS DO BRASIL

PERES & PRANAS LTDA.

IMPORTAÇÃO — EXPORTAÇÃO

Escritorio: - Av, Churchill, 94 — 11.º and. - sala 1110 — Rio de Janeiro
Fones: 52-0229 32-6265

Em Minas Gerais:

Peres & Ca. Ltda. — Leopoldina — R. Providencia, 71
Jother Peres de Resende — São Pedro dos Ferros
Amadeu Cesar Machado — Nanuque, Minas

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 275 — 7 AND. — SALA 73
TEL. 34-7482 — SÃO PAULO

Ar jau aplankei CASA SPRINDYS & CIA.

PRAÇA SÃO JOSÉ, 1 — S. PAULO — VILA ZELINA

Kur galima gauti pačių naujausių ir įvairiausių rūšių prekių
Čia gali pirkti batų, skrybėlių, elektros gaminių, statybos medžiagos, ir visko, kas reikalinga Jums ir Jūsų namams. Čia pirksi pigiau ir geresnės rūšies prekę. Didelis pasirinkimas radijo aparatų, radijo vitrolų. Čia taip pat yra radio laboratorija įrengta pagal naujausius technikos reikalavimus, vedama prityrusių specialistų, tlieka visus taisymo ir reformavimo darbus.
Prie pat autobuso Nr. 93 sustojimo vietos

SOPAS PRONTAS HELIO

PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

Foto-Studioja "BERNARDO"

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus. Specialybė papildiniams tamsiuose tonuose ir sepia, spalvinimai aliejiniais dažais ir pastele.

ARTHUR SCHMIDT

Priimami pakvietimai į namus — Senų portretų reprodukcijos
RUA SÃO CAETANO, 447 — TEL. 4-5576 — SÃO PAULO

ALIO! ALIO! Vila Anastacio! CASA KAROLIS STUOKA

Rua Martinho de Campos, 459. — Naujai Atsidarė
Visi bėga tekini
Jauni ir seni
Batus gaus visi
Kaina labai pigi!!!
įvairiu rūšių batai — vyrams, moterims ir vaikams — fabriko kainomis.
LIETUVIAMS NUOLAIDA!...

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojines, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAIUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienasbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SÃO PAULO

Lietuviai BRAZILIJOJE

Iš Rio de Janeiro lietuvių gyvenimo.

SVARBUS PRANEŠIMAS

(Katalikiško veikimo reikalai)

Tėvo J. Bružiko S. J. nemažu pasisekimu prarastas Misių jos paskatino Rio lietuvių koloniją prie susiprinimo katalikiškos veiklos. L. K. Komitetas gyvai atsiliepdamas į tai savo posėdy š. m. 25 d. nusitarė:

persiorganizuoti į šv. Kazimiero Broliją ir tam reikalui sušaukti steigiamąjį susirinkimą š. m. rugsėjo 16 d. po 10 val. Misių Rosario eklezijos patalpose.

Susirinkimas eis sekančią tvarka:

1. Atidarymas malda;
2. Prezidiumo rinkimai;
3. Įstatų svarstymas bei priėmimas;
4. Valdybos ir kitų vykdomųjų organų sudarymas;
5. Sumanymai.

Svarbiausi įstatų projekto punktai yra šie:

1. Tikslas: - savitarpė tikiybė, moralė bei materialė parama;
2. Nariai: - tikrieji moka kas mėnesį po 5 kruz, mecenatai vienu kartu įneša nemažiau 1000 kruz; garbės pakeičiami už nuopelnus ir remėjai sudėdami kartkartines aukas.
3. Vykdomoju organu yra Valdyba, o pagalbiniais - Seserų Ratelis ir Įgaliotiniai;
4. Įstatus patvirtina Jo Emilenija Kardinolas.

Liet. Kat. Komitetas.

— LIETUVOS ATSTOVAS BRAZILIJOJE Dr. FRIKAS MERIS pakviestas dalyvauti Pirmajam Brazilijos Tautosakos darbuotojų suvažiavime (Congresso Brasileiro de Folclore), kurio iškilmingas atidarymas įvyko Užs. Reikalų M. jos busle - Itamaraty rumuose - rugpjūčio 22 d. dalyvaujant akredituotiems prie Brazilijos vyriausybės užsienio valstybių diplomatams ir mokslininkams iš visų Brazilijos estadų. Kongresą atidarė Užs. Reikalų ministras kancleris João Neves da Fontoura.

D DELIS SUSIDOMĖJIMAS ŽENKLAIS.

Lietuvos Pasiuntinybė Rio de Janeiro nuolat gauna laiškus iš Brazilijos piliečių, kuriuose prašoma lietuviškų pašto ženklų ir informacinių leidinių apie Lietuvą. Leidinių Pasiuntinybė turi ir juos prašančius aprūpina, tačiau pašto ženklų visiškai pritrūko, nors dar neseniai Dr. Savnoriene padovanojo tam tikslui 50 Lietuvos pašto ženklų. Būtu gera, kad lietuviai filatelistai atliekamam ženklus pasiųstų Liet Pasiuntinybei Rio de Janeiro, už kuriuos bus atsilyginta kitų valstybių ženklais. Ši mėnesi ženklų prašo Luiz Octavio Alves, Valfrido Vereira (B. Hor.), Ronaldo da Costa Nime Servio Gama de Almeida ir Pasqual Ricci Neto (São Paulo).

Po Minas Gerais.

«M. L.» korespondentas Ed Girčis keliauja po estado Minas Gerais pietų rytų provincijas, maždaug 1500 kilometrų nuo São Paulo. Per aštuonias dienas nukeliavo apie 2000 kilom. Lanko įvairias kasyklas: Nova Lima — aukso kasyklos; Sabara — geležies rūda; Itabirita — manganas; Morro Velho — geležies rūda; Morro das Velhas — geležies rūda; São Carvalho — plienas ir manganas; Governador Valadares — mica ir berilis, agurmarinai, ametistai, zirkonas (t. v. «indiškasis briliantas», nespecialistų dažnai palaikomas už tikrą briliantą), citrinai, ir uoliniai kristalai.

Ed. Girčis aplankė taip pat Teofilo Otoni ir Governador Valadares radio stotis, kur buvo džiugiai priimtas, kaip pirmasis lietuvis juos ten aplankęs. Buvo prašytas duoti informacijų apie komunizmo siautimą Lietuvoje ir Stalino diktatūra. Radio stoties direktorius supažino «Mūsų Lietuvos» korespondentą su vietos valdžios atstovais, deputadais delegadu ir 24 d. š. m. buvo surengtas susipažinimo banketas.

Teko sužinoti kad apylinkėse gyvenas kažkoks lietuvis, vardu Juozas, bet pavadėdė sužinoti nei jo sutikti nepavyko.

Nors pasaulis platus ir Brazilija didelė, o Teofilo Otoni toli, bet kokia staigmena buvo, kai Ed. Girčis, įžengęs į to miesto viešbutį «Brasil America» susitiko ten Praną Zierį iš Rio de Janeiro, kad pasitarasis net sušukė: «na, Girčy!... gal perkūnas tave atnešė į šią vietą? - Šis jam į tai taip paporino:

— «Ne, Praneli, nuo manęs Jūs niekur nepabėgsite - aš Jus visur surasiu!»

Ir kur tų lietuvių nėra... Ed. Girčis dar parašys mūsų skaitytojams daugiau apie savo kelionės po Brazilijos gilumą.

Dubauskai.

Nesutiksi Rio de Janeiro lietuvių, kurio paklausus nežino tų kur gyvena Dubauskai. Tai populiariausia ir veikliausia šeima Rio de Janeiro lietuvių kolonijoje. Ypač gerai žinomi yra Dubauskai tremties atvykusiems lietuviams. Jų pastogė, tai benamio lietuvių

išklydusio į platų pasaulį, antroji tėviškė. Neturintis kur galvos priglausti - čia randa motinišką širdį tėvišką globą, lietuvišką vaišingumą.

Dubauskų Šeima.

Dubauskų šeima yra susipratusių lietuvių šeima. Ignas Dubauskas yra gimęs 1900 metais Venslaviskės kaime, Čekiškos valst., ukininko sūnus 1925 m. baigė policijos mokyklą. 1929 m. atvyko Brazilijon.

Čia iš Virbicko išmoko stiliaus amato. Susipažinęs su simpatiška ir energinga suvalkiete Anele Kovaite, kilusia iš Virbalio, sukūrė lietuvišką šeimos židinį. Turi du sūnus, Edmundą gimusį 1935 m. liepos mėn. 25 d., Ignuką gimusį 1939 m. rugsėjo mėn. 26 d.

Abudu mokosi. Nors lanko braziliškas mokyklas, bet g. a. žiai vartoja lietuvių kalbą ir auklėjami lietuviškoje dvasioje.

Pirmasis nori būti lakūnu ar inžinieriumi, o antrasis - gydytoju arba lakūnu.

Ignas Dubauskas yra Lietuvos savanoris - kūrėjas. Ir Brazilijon atvykęs neužsidarė savo asmeninių reikalų ir rūpesčių rate. Plačiai dalyvauja visuomeniniame veikime.

REIKIA BALDŲ? KREIPKIS Į TAUTIEČIO

J. L. Galinskas Ltda.

AV. DR. GIACAGLINI, 71-C
V. ALPINA.

BALDŲ SANDĖLIS

IRMAOS

ESCRITORIO VILA ZELINA

BAUZYS

AVENIDA ZELINA, 749 — VILA ZELINA — S. PAULO

<p>Aberturas de firmas Encerramentos de firmas Transferencias de firmas Contratos na Junta Comercial Distritos na Junta Comercial Escritas Fiscais Escritas Comerciais</p>	<p>Contratos de locação Cartas de Fiança Fequerimentos Balanços Alvarás diversos Seguros de Fogo e acidentés</p>
--	--

HORÁRIO das 8 às 19 horas.

PARSIDUODA NAMAS iš 2 kambarių ir 2 virtuvių su armazenu priekyje. Dar kieme antras namas iš 2 kambarių virtuvės ir vonia.

Del smulkesnių informacijų kreiptis vietoje: Rua Alteias, 8 Vila Bela

Ši «Mūsų Lietuvos» numerį garbės leidėjas Stasys Kumžis «Dainavos» sągosa Rio de Janeiro pirmininkas, skiria Dubauskų šeimos pagerbimui už jų didelį ir nuoširdų rūpestingumą lietuviams, ypač naujai atvykstančiais.

DAILININKO JONO RIMSOS Pagerbimo aktas.

Šių metų rugsėjo m. 9 dieną 15 val. lietuvių Mokos salėje yra rengiamas viešas dailininko Jono Rimšos pagerbimo aktas.

Jonas Rimša yra vienas iš pirmųjų mūsų Brazilijos atėvių. Ilgiausiai gyvena Argentinoje ir Bolivijoje, kur savo talento ir darbo dėka pasidarė garsus dailininkas. Šiuo metu dailininkas lankosi São Pauloje su savo kūrinių paroda ir maloniai sutiko dalyvauti jam rengiamame lietuvių kolonijos paminėjime. Paminėjimo programoje yra numatyta paskaita ir koncertas.

Visi lietuviai yra kviečiami dalyvauti. Įėjimas laisvas.

Rengėjai.

Tautinių šokių šokėjai

Šį sekmadienį, rugsėjo mėn. 2 d. 12 val. 15 min. (tuoj po pamaldų) kviečiami susirinkti Vila Zelinos mokyklos salėje svarbiam pasitarimui.

M E S I N Ė (açougue)

Parsiduoda gerai įrengta su didele freguezija ir geroj vietoj mėsine (açougue) Vila Zelinoje. Parduoda su namu ar vien tik mėsine. Smulkesniu informacijų galima gauti vietoje. Rua Marechal Malet, 76 Vila Zelina — São Paulo

INDÚSTRIA ARTEFATOS de CIMENTO

VYTAUTAS SKRIPKA

Priimu įvairius užsakymus įvairių išdirbinių iš cimento, kaip skalbimui tankes, šuliniams cementiniai dangčiai, gėlėms indus, cementinius vamzdžius, balastrus, ir kitus įvairius šios rūšies išdirbinius. Darbas skubus ir pigus.

Adresas: Rua Paulistano, 11. Vila Zelina — São Paulo.

Naujos Lietuviškos Plokštelės

Bendruomenės Choro Valdyba praneša, kad jau galima gauti, neseniai įdainuotas lietuviškas plokštelės.

Įdainuotos dvi plokštelės su sekančiomis dainomis: 1. «Gaudži trimitai», M. Petrausko ir «Vėliavos iškeltos», M. Strolio, įdainuota vyrų choro. 2. «Tėviškėlė» B. Budriūno įdainuota mergaičių choro ir «Miškų gėlė» J. Švedo įdain. mišraus choro.

Norintieji šias plokšteles įsigyti, prašomi kreiptis pas kun. kleboną P. Ragaižinską, pas choro pirmininką K. Ausenką Rua Rio Feio, 2 — Vila Zelina (visai netoli Largo S. Jošė) arba pas choro narius.

Visi choro nariai rėmėjai plokšteles gauna pusiau piginta kaina: Kreiptis pas Choro išdininką p. P. Šimonį Rua Venda Nova, 46 — V. Zelina.

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tikrai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

AVENIDA DR. GIACAGLINI, 34-C

Vila Alpinoje, arti autobusu stoties.

Čia gausi geresnę medžiagą ir pigiau mokėsi

SOPAS PRONTAS

PRONTAS EM 5 MINUTOS
PALADAR CASEIRO

HELIO

— «M. L.» redakcijoj galima gauti gražiai įrištus «Mūsų Lietuvos» komplektus Kai n. Cr. \$150,00.